

Bestandsplan for elgforvaltning 2016-2018 Evenes bestandsplanområde

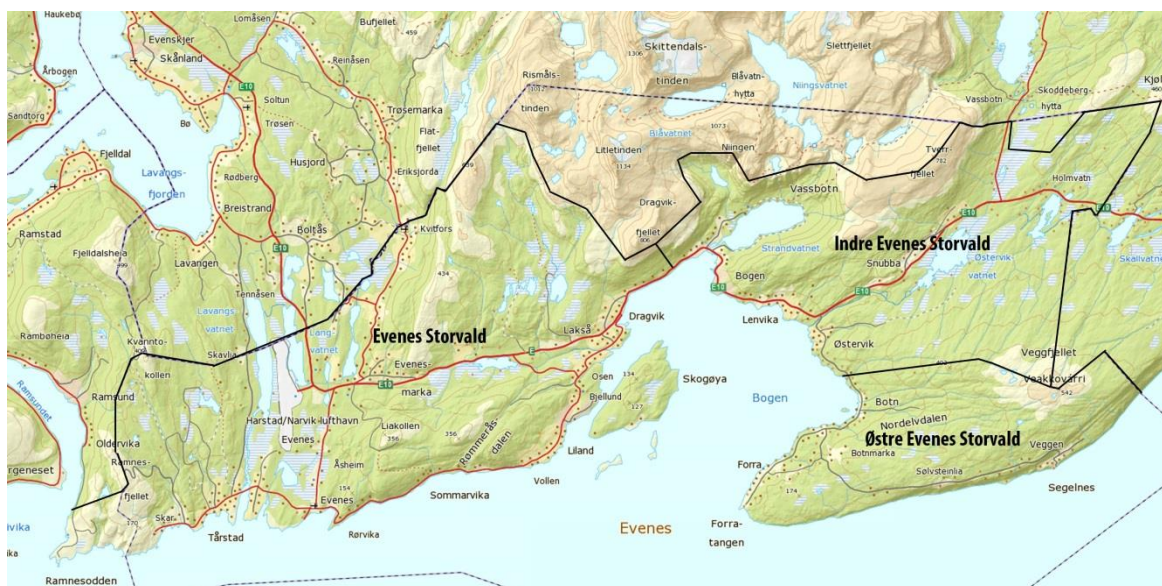
Planperiode

Planperioden er på 3 år og gjelder for årene 2016 til og med 2018.

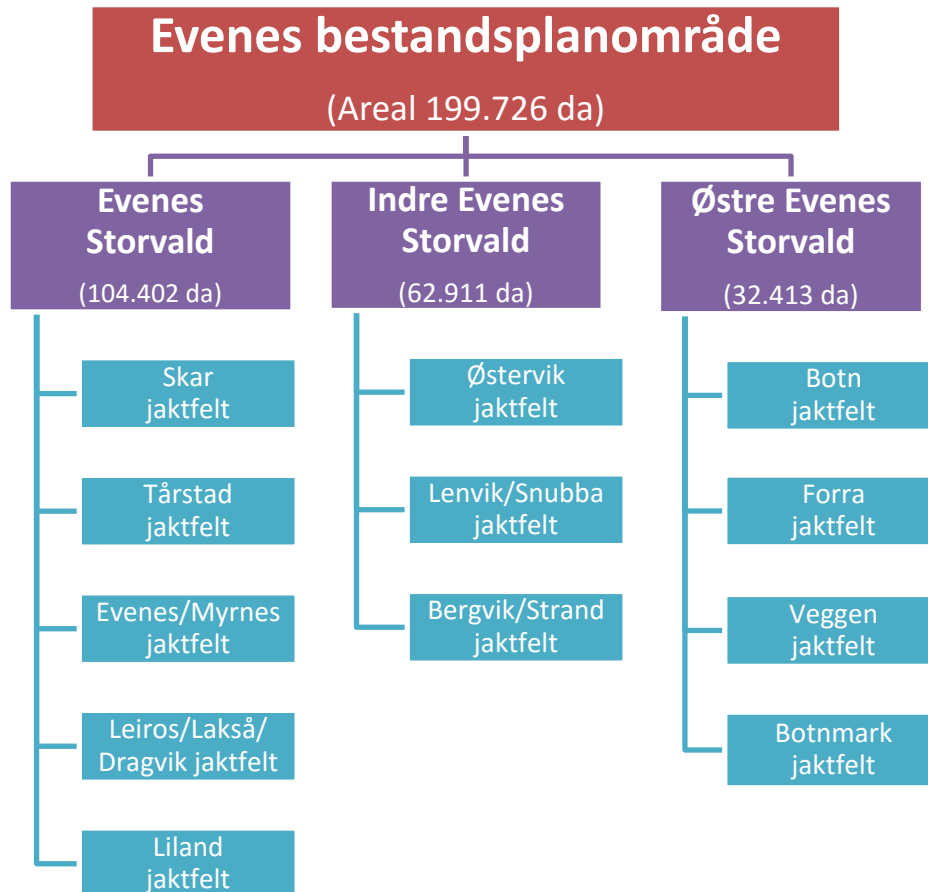
Bestandsplanområdet

Evenes bestandsplanområdet omfatter følgende elgvald:

- Evenes, som består av Skar, Tårstad, Evenes/Myrnes, Liland og Lakså/Dragvik/Leiros. Alle i Evenes kommune.
- Indre Evenes, som består av Indre Evenes Grunneierlag (gnr 26, 27, 28 og 93) og Bergvik/Strand (gnr 23, 24 og 25). Alle i Evenes kommune.
- Østre Evenes, som består av Forra grunneierlag (gnr 31), Botn (gnr 29), Botnmark (gnr 30) og Veggen (gnr 1). Alle i Evenes kommune.

FIGUR 1: BESTANDSPANOMRÅDE OG VALDENE

FIGUR 2: VALD OG JAKTFELT SOM INNGÅR I BESTANDSPLOMRADET

Kart over arealet som inngår i Evenes bestandsplanområdet er vist i figur 1 og utgjør et tellende areal på 199.726 da. Figur 2 viser arealene til de enkelte valdene samt hvilke jaktfelt som inngår i disse.

Målsetting

Den langsiktige målsettingen er å få en bestand med optimal produksjon og avkastning sett i forhold til at dyrene skal være sunne og friske og ha god kjønns- og aldersfordeling og med en passende størrelse i forhold til leveområdets biologiske bæreevne og skadepress for annen virksomhet. På sikt skal grunneierne oppnå et optimalt utbytte sett i forhold til skadeomfang på private og offentlige eiendommer.

I bestandsplanområdet kan elgpåkjørsler være et problem i snørike vintre, og det bør tas initiativ til tiltak som kan redusere elgpåkjørsler i forvaltningsområdet.

Konkrete mål i planperioden basert på «sett elg» data er:

- En total elgstamme på 0,70 - 0,75 sett-elg/jaktdagsverk
- Ha en sammensetning av elgstammen som tilsvarer «den produktive elgstammen»; ca. 45 % kyr, ca. 20 % okser og ca. 35 % kalver
- Kalv/ku (fødselsrate) ~ 0,75-0,80
- Ku/okse ~ 2,0
- Kalv/kalveproduserende kyr ~ 1,35

For å oppnå disse målsettingene som baserer seg på sett elg data bør produktive kyr utgjøre minst 25 % av totalt sett elg som tilsvarer 2/3 av sette kyr. I tillegg til å registrere sett okser bør produktive okser utgjøre halvparten av de produktive kyrne; dvs. utgjøre ca. 13 % av sett elg.

Planforutsetninger og bestandsdata

Som grunnlag for planarbeidet er det viktig å se på faktagrunnlaget som er tilgjengelig, og følgende faktorer er da tatt hensyn til i planarbeidet:

- Elgtelling 2016 og 2013
- Sett-elg data
- Felt elg
- Elgpåkjørsler
- Beiteforhold

Et mest mulig presist anslag av elgbestanden er viktig for å få en god bestandsplan. Derfor er det gjort bestandsvurderinger med utgangspunkt i de nevnte faktorene.

Elgtelling 2016 og 2013

Elgtelling et viktig bidrag for å bestemme bestandsstørrelsen og utviklingen over tid. Det er også viktig å se på et mest mulig naturlig leveområde for elgen når telling skal gjøres. Å se på Evenes alene gir ikke et optimalt utgangspunkt for å bestemme elgbestanden. Ved å inkludere Skånland får man et mer naturlig leveområde som også geografisk nærmere seg ei halvøy. Både i 2013 og 2016 har det vært foretatt vintertelling av elg i Evenes og Skånland, og tellingene viste følgende:

	2013	2016	Endring
Evenes	179	100	-44,1 %
Skånland	118	97	-17,8 %
Totalt	297	197	-33,7 %

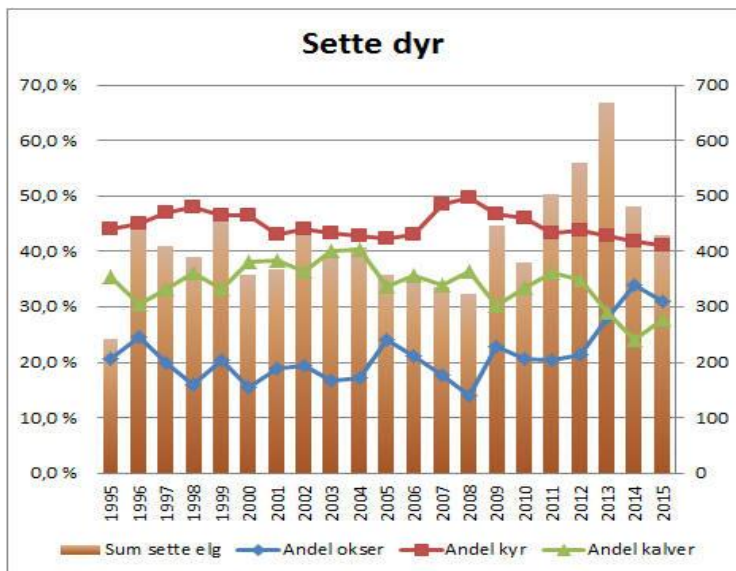
En elgtelling vil aldri være 100 % korrekt da det kan være dyr som ikke har kommet med av ulike årsaker. Det er likevel rimelig å anta at tellefeilene er omtrent like stor i begge tellingene slik at endringen må kunne antas å være reell. Nedgang i bestanden var et av målene i forrige bestandsplan og elgtellinga kan tyde på at det har vært en nedgang i elgbestanden.

For hele Evenes/Skånland viser tellinga en nedgang i vinterbestanden på 33,7 % i løpet av disse 3 årene. Om man legger til en feilmargen på ca. 10 % ikke-observerte elger vil vinterbestanden i Evenes/Skånland være på ca. 220 elger. Ved å forutsette at disse elgene sprer seg omtrent jevnt mellom kommunene når sommeren kommer vil det gi en høstbestand på ca. 160 elg i Evenes.

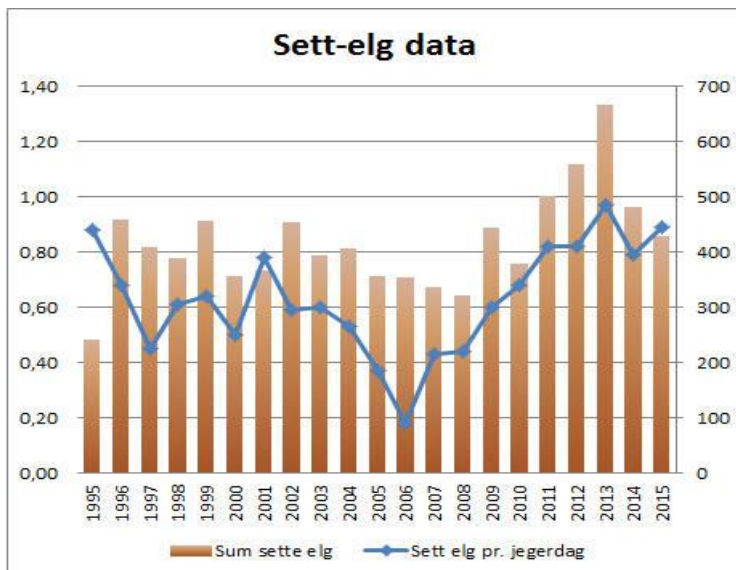
Sett-elg data

Alle jaktlagene har etter endt jakt levert sett-elg skjema. Skjemaene inneholder data om varighet av jakta, antall jegere, totalt sett elg, antall ikke-kjønns og aldersbestemte dyr (ukjente dyr), antall voksne dyr fordelt på kjønn og antall kalver og dato for observasjonene. For felte dyr er det også registrert antall og kjønn på 1½ åringer.

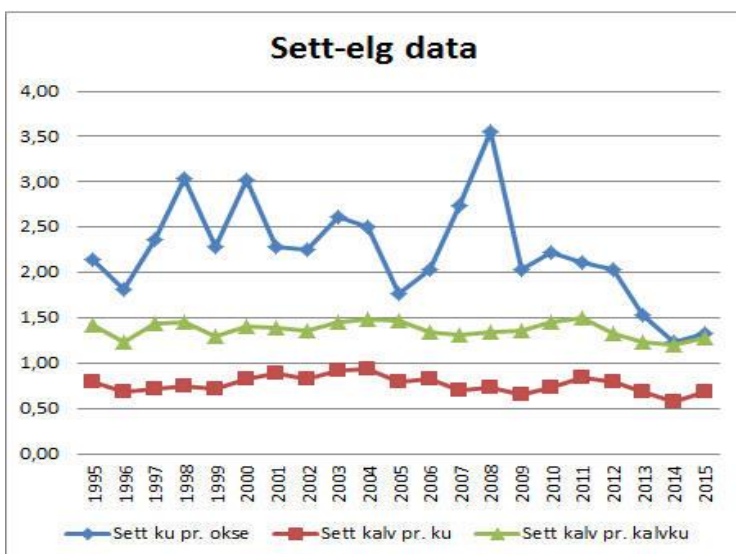
Disse registrerte sett-elg dataene fra jakta er et viktig redskap i forvaltning av elg. Dataene benyttes blant annet for å beregne sammensetningen av elgstammen, fødselsrate og bestandsstørrelse. Sett-elg dataene er som vist i figurer og tabell nedenfor.

FIGUR 3: SETT ELG OG ANDEL OKSER, KYR OG KALVER

FIGUR 4: SETT ELG OG SETT-ELG PR. JEGERDAG

FIGUR 5: SETT-ELG DATA

Sett-elg data fra forrige planperiode, i tabellform, er som vist nedenfor.

År	% okse	% ku	% kalv	% ku u/kalv	% ku m/1 kalv	% ku m/2 kalv	ku/okse	kalv/ku	elg/jegerdag	Ant. elg
2013	28%	43%	29%	45%	42%	13%	1,53	0,68	0,97	667
2014	34%	42%	24%	54%	36%	10%	1,23	0,58	0,79	481
2015	31%	41%	28%	54%	38%	14%	1,33	0,68	0,89	429

Ut fra disse dataene har antall elgobservasjoner under jakta gått ned i forrige planperiode både med hensyn til antall og sett-elg pr. jegerdag. Det samsvarer også med elgtellingene selv om nedgangen basert på sett-elg data (ca. 8-9 % nedgang) er mindre enn for elgtellinga. Nedgangen i antall elgobservasjoner (ca. 35 % nedgang) er likevel omtrent i samsvar med elgtellinga.

Fødselsraten (kalv/ku) har ikke endret seg fra 2013 til 2015 (0,68) og er noe lavere enn det som er ønskelig. Sett-elg dataene viser også at det har blitt sett flere okser i forrige planperiode siden ku/okse forholdet har endret seg fra 1,53 til 1,33. Det fremkommer ikke hvor stor andel okser som kan regnes som store, men det hevdes fra jegerhold at det observeres flere store okser enn tidligere.

Dersom man justerer utgangspunktet for elgbestanden i forrige planperiode med endringen i sett-elg pr. jegerdag fra 2012-2013 ville elgbestanden i 2013 vært på 189 dyr. Med dette som utgangspunkt, samt at det tas hensyn til reelle fellinger og påkjørsler i perioden 2013-2015 ville det gi en bestand på 155 elger høsten 2016.

Hvis man tar utgangspunkt i justert elgbestand for 2013 og justerer dette i forhold til sett-elg endringen fra 2013-2015 vil det gi en bestand på 173 elg høsten 2016.

Ut fra sett-elg dataene vil en beregnet elgbestand i Evenes høsten 2016 ligge mellom 155 og 173 elg.

Felt elg

I forrige planperiode ble det gjort følgende faktiske felling:

	okse-kalv	ku-kalv	ku 1½	ku <170	ku +2½	okse 1½	okse <180	okse +2½	Sum
2013	12	9	7	3	8	3	1	13	56
2014	9	6	4	5	11	9	0	7	51
2015	8	8	1	5	6	11	1	10	50
Sum	29	23	12	13	25	23	2	30	157

Dersom man benytter bestandsplanens kategorisering av dyr blir fellingen slik:

	Kalv	Ungdyr	Eldre ku	Eldre okse	Sum
2013	21	14	8	13	56
2014	15	18	11	7	51
2015	16	18	6	10	50
Sum	52	50	25	30	157

I forhold til det som var planlagt er det felt noen flere ungdyr og noen færre eldre kyr. Når det gjelder 1½ åringer har det vært en stor overvekt av 1½ års okser i forhold til 1½ års kyr, dvs. 4 ganger flere 1½ års okser enn 1½ års kyr. Det betyr at det blir færre eldre okser i årene fremover siden

oksene er skutt som ungdyr. Må derfor være litt forsiktig med å felle for mange okser eldre enn 2½ år. I den nye planen bør det også tilstrebtes mer lik avskyting mellom 1½ års ku og 1½ års okse.

Et av målene i forrige planperiode var å felle flere voksne dyr på bekostning av kalver og 1½ åringer og det har skjedd siden kalv og 1½ åringer utgjør ca. 55 % av avskytingen mot ca. 64% i de 3 årene før det.

Elgpåkjørsler

Et mål i forrige bestandsplan var å få ned elgpåkjørsler, og vil fortsatt være det. Det viktigste parametere for påkjørsler er snømengden som gjerne varierer fra år til år. Selv med stor elgbestand kan det i snøfattige vintre være få elgpåkjørsler, mens det i snørike vintre med liten elgbestand kan være mange elgpåkjørsler.

Registreringer viser at påkjørsler i Evenes og nedbør i vintermånedene på Evenes lufthavn de senere årene har vært slik:

	Elgpåkjørsler i Evenes	Nedbør vinter ift. normalen
2011	19	95 %
2012	12	78 %
2013	8	73 %
2014	9	87 %
2015	13	127 %
2016	11	114 %

Oversikten viser 33 elgpåkjørsler de siste 3 årene mot 39 elgpåkjørsler i de 3 årene før det. Det betyr en nedgang i elgpåkjørsler på ca. 15% mellom disse to periodene. Nedgangen har skjedd selv om nedbøren om vinteren, målt på Evenes lufthavn, har vært 33% høyere de 3 siste vintrene.

Nedgangen i elgpåkjørsler de siste 3 årene, til tross for mer nedbør vinterstid, støtter opp om at det har vært en nedgang i elgbestanden i siste planperiode. Antall påkjørsler er i dag omtrent på det nivået man kan forvente ut fra måltall som det offentlige har for elgpåkjørsler som er rundt 6% av den totale elgstammen. Med en høstbestand av elg på rundt 160 dyr vil det si ca. 10 elgpåkjørsler pr. år.

Beiteforhold

En kritisk parameter for størrelsen til en elgstamme er tilgang på vinterbeite. I barmarksperioder og ved moderat snødybde (< 60cm) vil elgen bruke hele området og beitepresset vil bli jevnt fordelt. Straks snødybden overskrider ca. 60 cm trekker elgen ned mot snøfattigere områder. Kystområdene er relativt snøfattige, mens innlandsområdene kan være til dels snørike. Det resulterer i at elgen migrerer fra innlandsområdene til kystområdene. Under snørike forhold har derfor kyststrekninga en tett elgbestand med en tendens til opphopning av elg i enkelte områder som Forra og Evenes, jfr. vintertellinga av elg i 2013 og 2016. Fra månedsskiftet april/mai er det ofte snøbart i store deler av området slik at elgen i tillegg til kvist også kan beite på blåbærris og røsslyng, og dette er med på å redusere belastninga på vinterbeite.

Det ble gjort elgbeitetaksering i 2003 og 2004 på 9 områder som representerer forskjellige biotoper i beiteområder for elg (Reinslakteriet, Pålheimen, Høghågan, Heikholla, Blindesenteret, Botn, Kobbsteinneset, Brenna og Mila). Våren 2008 ble 6 nye områder taksert (Slettebakken, Strandvannet, Bergviknes, Høgda SV, Sølvsteinlia og Veggen) slik at det totalt er 15 områder som er taksert og som dekker de viktigste vinterbeiteområder for elg i østre del av kommunen. Disse takseringene viste at spesielt Forra-området var hardt beitet.

En teori om mulig beitemangel er lavere vekt på elg som felles. Ser man på vektutviklingen av felt elg i Evenes fra 2002 til i dag er det imidlertid ikke grunnlag for å konkludere med beitemangel på grunn av tapt vekt på elgen. Trenden er at voksne okser blir tyngre, kyr har uendret vekt, 1½ års ku og 1½ års okse marginalt lettere, og det samme gjelder kalver.

Beitetakseringen har ikke blitt fulgt opp etter 2008 og det eksisterer heller ingen data for Evenes-området. Det er derfor vanskelig å dokumentere den faktiske utviklingen de senere årene. Det kan likevel være fornuftig å legge opp til en avskyting som minimerer risikoen for overbeiting. Dette kan gjøres ved ytterligere nedskyting av dyr eller ved å endre avskytingen slik at det felles færre kalver.

Å la flere kalver leve over vinteren vil være en effektiv måte å redusere beitepress på samtidig som det er «lønnsomt» med tanke på utbytte for grunneierne. En kalv spiser omtrent halvparten av kvist i forhold til voksne dyr samtidig som de dobler sin vekt fra høst til høst. I praksis vil man jakte på større andel 1½ åringer enn tidligere i stedet for kalver.

Et mål fremover bør være å få en bedre oversikt over beiteforholdene, spesielt i de områdene man vet elgen samler seg vinterstid. Det bør derfor settes i gang både re-takseringer og nye beitetakseringer for å få et bedre og mer objektivt faktagrunnlag rundt beiteforhold. Et mål bør være å få gjennomført beitetakseringskurs for ressurspersoner i bestandsplanområdet.

Vurderinger for avskytingsplan

Et godt anslag på bestandsstørrelsen er viktig for å lage en bærekraftig avskytingsplan. Planen bør også ha en avskytingsprofil som bygger opp om målsettingene som ligger i planen.

Bestandsstørrelse

To ulike tilnærminger til beregning av bestandsstørrelse ved bruk av sett-elg data gir ett anslag over og ett under 160 dyr. Samtidig gir elgtellinga i mars 2016 et grunnlag på ca. 160 dyr til høsten. Med bakgrunn i disse vurderingene der man tar hensyn til både elgtelling, sett-elg data og elgpåkjørsler vurderes den jaktbare elgstammen høsten 2016 å være ca. 160 dyr.

Avskytingsprofil

Det er et mål å ha en bærekraftig og produktiv elgstamme som er balansert i forhold til både sammensetning, utbytte for grunneierne, beitepress og elgpåkjørsler. Avskytingsprofilen som bestandsplanen legger opp til prøver å ta innover seg dette ved

- Å redusere avskytingen av kalv
- At andelen felte kalver og reelle 1½ åringer til sammen bør utgjør ca. 45 %
- Å øke avskytingen av voksne dyr i vektklassen under 170 kg (ku) og 180 kg (okse)

Siden det ikke benyttes 1½ åringer i avskytingsplanen er det ikke mulig å tildele 1½ åringer direkte for at kalv og 1½ åringer til sammen skal utgjør ca. 45 %. Det må da gjøres gjennom oppfordringer til jegerne og/eller gjennom justeringer i tildelingene underveis i planperioden.

I jaktsammenheng bør det i tillegg legges vekt på at

- Avskyting av enslige, svake og små dyr prioriteres
- Ku ikke skytes fra kalv
- Store virile okser i størst mulig grad spares

Med en avskytingsprofil som dette vil det være forsvarlig å ta ut 48 dyr hvert år de neste 3 årene når det legges til grunn at den jaktbare elgbestanden er på ca. 160 dyr.

Avskytingsplan 2016 - 2018

Med bakgrunn i de vurderingene som er gjort legges det opp til følgende avskytingsplan fordelt på de enkelte storvaldene.

	2016			2017			2018			Totalt	Andel
	Evenes	Indre Evenes	Østre Evenes	Evenes	Indre Evenes	Østre Evenes	Evenes	Indre Evenes	Østre Evenes		
Kalver	3	2	1	3	2	1	3	2	1	18	12,5 %
Ungdyr	12	8	4	12	7	4	12	7	4	70	48,6 %
Ku	5	2	2	4	3	2	5	3	1	27	18,8 %
Okse	5	3	1	6	3	1	5	3	2	29	20,1 %
Sum	25	15	8	25	15	8	25	15	8	144	100,0 %

Bestandsplanområdet forplikter seg til å tilstrebe en fordeling av felt elg innenfor perioden som vist i tabellen. Kalver kan erstatte eldre dyr, mens ungdyr kan erstatte voksne dyr. Med ungdyr forstås dyr som er 2,5 år eller yngre. Alternativt for kyr omfatter det også eldre kyr som har en slaktevekt mindre enn 170 kg. Når det gjelder okser regnes ungdyr som okser med totalt inntil 4 tagger og/eller med ei slaktevekt på mindre enn 180 kg. Dersom oxen har 4 tagger og veier mer enn 180 kg blir det ikke straffereaksjon, men dyret vil anses som voksen og reguleres mot senere års tildeling i planperioden. For hele planområdet tillates det at fellingen av inntil ett dyr pr. jaktfelt kan overføres fra ett år til et annet. Dette gjelder ikke for det siste året i planperioden.

Reaksjonsbestemmelser

Hvert enkelt jaktlag er ansvarlig for at uttaket av elg er i samsvar med tildelingen. Alle feilfelling skal umiddelbart meldes leder i bestandsplanstyret. Feilskyting utover totalt tildelt kvote for bestandsplanområdet er straffbart i hht. Viltlovens § 48 og skal i tillegg rapporteres til kommunen.

Konsekvensene for feilfelling vil variere, men skal i størst mulig grad ramme jaktlaget som foretok feilskytinga. Det vises forøvrig til egne regler som regulerer reaksjoner og tiltak som kan iverksettes ved feilskyting.

Fullmakt

Styret i Evenes bestandsplanområde er gitt fullmakt til å sende inn bestandsplanen for Evenes bestandsplanområde gjeldende for perioden 2016 – 2018 til godkjenning og til å inngå avskytningsavtale med Evenes kommune på vegne av storvaldene som inngår i planområdet.

Dato: _____

Dato: _____

For Evenes kommune

For Evenes bestandsplanområde

Vedlegg: Avskytningsavtale

Avskyttingsavtale for elg i perioden 2016 - 2018

Evenes bestandsplanområde, som består av Evenes Storvald, Indre Evenes Storvald og Østre Evenes Storvald, har ved vedtak av/..... – 2016, sak _____ i Viltfaglig Utvalg fått godkjent

Bestandsplan for elgforvaltning 2016-2018.

I samsvar med avskyttingsprofilen som fremkommer i bestandsplanen er det inngått følgende avskyttingsavtale mellom Evenes bestandsplanområde og Viltfaglig utvalg.

1. Fellingskvoten tildeles valdene i bestandsplanområdet samlet som valgfrie dyr med hjemmel i Viltlovens forskrift om forvaltning av hjortevilt § 19. Kvotestørrelsen fastsettes av kommunen for hele planperioden etter samråd med bestandsplanområdet som forplikter seg til å etterstrebe et uttak fordelt på antall, kjønn og alder i henhold til avskyttingsplanen.
2. Ut fra forutsetningene i hjorteviltforskriftene § 19, og med henvisning til bestandsplan, godtar kommunen at bestandsplanområdet selv fordeler kvoten som vist i tabellen under.

	Evenes Storvald	Indre Evenes Storvald	Østre Evenes Storvald	Totalt	Andel
Kalver	9	6	3	18	12,5 %
Ungdyr	36	22	12	70	48,6 %
Eldre hanndyr	16	9	4	29	20,1 %
Eldre hunndyr	14	8	5	27	18,8 %
Totalt	75	45	24	144	100,0 %

3. Bestandsplanområdet forplikter seg til å tilstrebe en fordeling av felt elg innenfor perioden som vist i punkt 2. Kalver kan erstatte eldre dyr, mens ungdyr kan erstatte voksne dyr. Med ungdyr forstås dyr som er 2,5 år eller yngre. Alternativt for kyr omfatter det også eldre kyr som har en slaktevekt mindre enn 170 kg. Når det gjelder okser regnes ungdyr som okser med totalt inntil 4 tagger og/eller med ei slaktevekt på mindre enn 180 kg. Dersom oxen har 4 tagger og veier mer enn 180 kg blir det ikke straffereaksjon, men dyret vil anses som voksen og reguleres mot senere års tildeling i planperioden. For hele planområdet tillates det at felling av inntil ett dyr pr. jaktfelt kan overføres fra ett år til et annet. Dette gjelder ikke for det siste året i planperioden.
4. Ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, eller vesentlige uforutsette endringer i bestanden i området i løpet av planperioden, kan kommunen vedta å trekke godkjenningen tilbake og dele ut ny fellingstillatelse.
5. Jaktlagene skal rapportere om/fremvise felte dyr hvis Viltfaglig Utvalg eller politi ber om det. Deler av felte dyr skal også oppbevares for kontroll om kommunen ønsker det.
6. Valdene plikter å levere inn rapporter og følge opp bestemmelser fra Direktoratet for Naturforvaltning, Fylkesmannen eller kommunen. Vektskjema, samt sett-elg og felt-elg rapporter skal leveres kommunen innen 10 dager etter jaktas slutt.
7. Feilskyting skal straks meldes til bestandsplanstyret. Feilskyting utover total kvote for plan-området er straffbart i hht. Viltlovens § 48 og skal rapporteres til Viltfaglig Utvalg. Reaksjoner for feilskyting vil variere, men skal i størst mulig grad ramme jaktlaget som foretok feilskytinga.

Bogen, den/..... – 2016

Bogen, den/..... – 2016

For Viltfaglig Utvalg

For Evenes bestandsplanområde